

Odpowiedzi na pytania ze spotkań dotyczących uchwały antysmogowej

1. **Czy kotły 5 klasy spełniają wymagania ekoprojektu? Czy zakup kotłów klasy 5 z podwójnym rusztem (rusztem awaryjnym) na pellet/drewno będzie dofinansowany?**

5 klasa ≠ ekoprojekt!

Wymagania ekoprojektu zostały jednolicie określone dla całej Unii Europejskiej i od 2020 roku obejmą wszystkie kotły o mocy do 500 kW dopuszczone do sprzedaży na terenie UE, natomiast norma PN EN 303-5:2012, określająca wymagania dla kotłów klas 3, 4 i 5 jest normą dobrowolną, stosowaną tylko przez niektórych producentów kotłów.

Mazowiecka uchwała antysmogowa, dopuszcza użytkowanie i montaż tylko określonych instalacji na paliwo stałe (kotły i piece zgodne z wymogami ekoprojektu), dlatego zakup kotłów 5 klasy nie będzie dofinansowany.

Jednakże, posiadacze kotłów 5 klasy, którzy dokonali ich uruchomienia przed dniem wejścia w życie uchwały antysmogowej, mogą korzystać z nich do końca ich żywotności.

2. **Jaka jest różnica pomiędzy kotłami spełniającymi wymogi ekoprojektu, a kotłami 5 klasy wg normy PN-EN 303-5:2012?**

Maksymalna emisja pyłu z kotła przy jego pracy pełną mocą **w obu przypadkach** nie może być wyższa niż 40 mg/m³. Jednakże, kotły spełniające wymagania ekoprojektu dodatkowo poza dopuszczalnymi normami dla pyłu i tlenku węgla mają określone również restrykcyjne normy dla dwutlenku azotu. Dodatkowo normy wskazane w dyrektywie muszą być dotrzymywane zarówno w wariancie pełnej jak i przy pracy na część mocy. Jest to istotne, ponieważ kotły rzadko pracują na pełnej mocy, natomiast niższe obciążenie powoduje pogorszenie warunków spalania i jednocześnie zwiększa emisję pyłu.

- 3.

Czy PONE będzie tworzone tylko na poziomie dzielnic m.st. Warszawy?

Programy Ograniczenia Niskiej Emisji są programami wykonawczymi Programów Ochrony Środowiska, których uchwalenie jest obowiązkiem gmin i powiatów. To gmina wdraża Program Ograniczenia Niskiej Emisji, który ma ułatwić systemowe działania zmniejszające ilość substancji szkodliwych w atmosferze.

4. Kto będzie kontrolował zapisy uchwały?

Zadania kontrolne w zakresie przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej, będą prowadzić w szczególności:

- Straże gminne, na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 706, z późn. zm.),
- wójt, burmistrz i prezydent miasta oraz upoważnieni pracownicy urzędów miejskich i gminnych lub funkcjonariusze straży gminnych, na podstawie art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.),
- Policja, w oparciu o art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2016 r. poz. 1782, z późn. zm.),
- Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, w oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2016 r. poz. 1688, z późn. zm.).

5. Jakie narzędzie będzie miała kontrola aby sprawdzić jakim paliwem mieszkańiec pali?

Kupując paliwo na opał, mieszkańcy Mazowsza powinni domagać się od sprzedawców certyfikatów/ dokumentów potwierdzających (na piśmie) odpowiednie parametry zakupionego towaru oraz aby zakup ten został udokumentowany dowodem sprzedaży (paragonem lub fakturą). Dopuszcza się również możliwość umieszczenia informacji dotyczącej jakości paliwa stałego na dowodzie sprzedaży.

Ww. dokumenty będą stanowiły dowody w trakcie przeprowadzania kontroli jakości paliw stosowanych przez mieszkańców. W przypadku braku dokumentów potwierdzających odpowiednią jakość paliw oraz w przypadku braku dowodu zakupu, funkcjonariusze mają prawo podjąć działania kontrolne mające na celu weryfikację jakości paliw spalanych w piecu lub kominku oraz składowanych na posesji z przeznaczeniem do spalania.

W przypadku wątpliwości co do jakości paliwa, pobrane próbki mogą zostać wysłane do badań w certyfikowanym laboratorium w celu weryfikacji spełnienia norm jakościowych. Kontynuacja dalszych działań będzie uzależniona od wyniku badań laboratoryjnych.

6. Jak badać popioły, uziarnienie i wilgotność?

Na podstawie dokumentów potwierdzających jakość oraz zakup nabywanych paliw.

Dokument potwierdzający jakość nabywanego węgla musi zawierać informacje na temat zakupionego opału, czyli:

- udziału masowego frakcji drobnej,
- wartości opałowej w stanie roboczym,
- zawartości popiołu w stanie roboczym,
- zawartości siarki w stanie roboczym.

Z kolei dokument potwierdzający jakość nabywanego drewna musi zawierać informacje na temat stopnia wilgotności biomasy.

7. **Dlaczego przy tworzeniu zapisów uchwały nie brano pod uwagę elektrofiltrów?**

Montowanie elektrofiltrów przy bezklasowych kotłach lub piecach ogrzewających każdą izbę jest nieuzasadnione ekonomicznie, technologicznie i byłoby nieskuteczne.

Ponadto, należy zauważyć, że mazowiecka uchwała antysmogowa nie zabrania stosowania w indywidualnych instalacjach grzewczych urządzeń redukujących emisję szkodliwych substancji wprowadzanych do powietrza. Co więcej, w przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, w szczególności kominków, dopuszczalne jest stosowanie tego typu rozwiązań w instalacjach już użytkowanych, których z różnych przyczyn nie można wymienić na nowe, zgodne z wymogami ekoprojektu.

W przypadku instalacji dostarczających ciepło do systemu centralnego ogrzewania (kotłów c. o.), które są głównymi źródłami ciepła, ich wymiana przede wszystkim ma spowodować redukcję emisji zanieczyszczeń. Ma także przyczynić się do zmniejszenia zużycia nośników energii, dzięki technologicznemu usprawnieniu procesu spalania, a także w związku ze zwiększeniem wydajności urządzeń, w których spalane jest paliwo stałe. Zmniejszenie zużycia paliwa i redukcja zanieczyszczeń emitowanych przez ww. urządzenia są podstawowym założeniem nie tylko uchwały antysmogowej, ale również rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE (Dz. U. UE L 193 z 21.7.2015, str. 100, z późn. zm.) w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe. Dodatkowo należy wskazać, że nowoczesne kotły ograniczają możliwość stosowania złej jakości paliw, jak również ich użytkowanie nie powoduje wzrostu stężeń zanieczyszczeń wewnątrz ogrzewanych pomieszczeń, jak to jest w przypadku urządzeń pozaklasowych.

Należy również zauważyć, że dostępne na rynku urządzenia ograniczające emisję szkodliwych substancji z indywidualnych instalacji grzewczych nie zapewniają redukcji emisji do wymaganego poziomu, co jest zapewnione przez producentów kotłów i ogrzewaczy pomieszczeń (gwarancja dotrzymania określonego stężenia zanieczyszczeń w spalinach). Jest to bardzo istotne, z punktu widzenia terminu

osiągnięcia założonego efektu ekologicznego, szczególnie w świetle skargi Komisji Europejskiej na jakość powietrza w Polsce. Ponadto diagnoza stanu jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego (przeprowadzona w trakcie opracowywania Programów ochrony powietrza, jak i modelowania na potrzeby oceny jakości powietrza) skazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłów zawieszonych, a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu jest tzw. niska emisja, czyli emisja pochodząca ze spalania paliw stałych w piecach lub kotłach domowych oraz drewna w kominkach. Pozostałe rodzaje emisji mają natomiast zdecydowanie mniejszy udział w tych stężeniach.

8.

Czy przepisy uchwały antysmogowej obejmują kuchnie węglowe?

Kuchnia węglowa to tradycyjne **źródło ciepła**, przystosowane do spalania różnych rodzajów węgla i drewna kawałkowego oraz spełniające trzy funkcje: gotowanie, pieczenie i **ogrzewanie**. Uchwała antysmogowa wprowadza ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji (źródła ciepła) w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. 2017 r. poz. 220, z późn. zm.), czyli w szczególności kotły, piece, kuchnie węglowe, kozy, kominki, kotły wchodzące w skład zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

9.

Czy na składach będą nadal dostępne paliwa zakazane?

Po wprowadzeniu uchwały, nie czekając na wejście w życie zakazów, apelowaliśmy o włączenie się w proces poprawy stanu jakości powietrza w województwie mazowieckim do wielu podmiotów, m.in. do spółek węglowych – o ograniczenie sprzedaży najgorszej jakości paliw oraz zapewnienie mieszkańcom Mazowsza jak i całego kraju, dostępu do dobrej jakości węgla. Jednakże, nie można wykluczyć, że na składach nadal będą dostępne paliwa zakazane. Dlatego mieszkańcy, powinni zaopatrywać się w paliwa stałe, bezpośrednio u autoryzowanych sprzedawców poszczególnych producentów, w sklepach internetowych lub bezpośrednio u producenta, pamiętając, że nabywane paliwo powinno posiadać świadectwo jakości, które potwierdzi jego pochodzenie oraz parametry jakościowe. Kupujący powinni pamiętać o zachowaniu paragonu/dowodu zakupu paliwa oraz certyfikatu jakości, na wypadek kontroli.

10.

Dlaczego nie przyjęto uchwały z całkowitym zakazem spalania paliw stałych dla Warszawy?

Ze względu na napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin wprowadzenie tylko w m.st. Warszawie ostrzejszych zakazów (np. zakazu ogrzewania paliwem stałym) nie byłoby skuteczne. Ponadto wdrażana uchwała nie przyniesie natychmiastowych skutków w poprawie jakości powietrza, ponieważ mieszkańcy muszą mieć czas na wymianę kotłów. Dla ewentualnego zakazu palenia paliwem stałym okres przejściowy musiałby być znacznie dłuższy (ze względu na potrzebę większych

inwestycji i wyższe koszty), co odsunęłoby w czasie spodziewany efekt ekologiczny jeszcze dalej. Dlatego mając na uwadze przejrzystość przepisów, możliwość ich egzekwowania oraz równość obywateli wobec prawa miejscowego, w uchwale nie przewiduje się wprowadzania wyjątków, ani ze względu na użytkowników, ani na rodzaj obszaru: miejski, wiejski, obszar chroniony.

11. **Czy straż miejska ma uprawnienia do nakładania mandatów za nieprzestrzeganie przepisów uchwały antyśmogowej?**

W przypadku naruszenia przepisów uchwały przewidziano sankcje, które określa art. 334 ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Stanowi on, że „Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny”, która zgodnie z art. 24 Kodeksu wykroczeń, wynosi od 20 zł do 5.000 zł, przy czym w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a jeżeli natomiast czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy - 1.000 zł (art. 96 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). Jeżeli osoba kontrolowana odmawia wejścia na posesję lub utrudnia przeprowadzenie kontroli służbom, to sankcja staje się poważniejsza. Takie zachowanie spełnia znamiona przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności do lat 3. Mówi o tym art. 225 kodeksu karnego. Do nakładania mandatów na podstawie art. 334 ustawy POŚ, uprawniona jest Policja oraz Inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska.

12. **Jakie są warunki pozyskiwania funduszy na wymianę źródeł ciepła? Czy warunki mogłyby być takie jak w programie KAWKA?**

Warunki otrzymania dofinansowania w ramach konkursu nr RPMA.04.03.01-IP.01-14-078/18 zostały określone w Regulaminie konkursu. Warunki konkursu wynikają z zapisów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020. Muszą być zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami unijnymi i krajowymi.

13. **Czy w ramach konkursu 4.3.1, może zostać dofinansowany zakup kotłów opalanych ekogroszkiem?**

Nie, koszty związane z zakupem/modernizacją kotłów grzewczych opalanych węglem, koksem, brykietem są kosztem niekwalifikowalnym.

14. **Czy o dofinansowanie w ramach konkursów 4.3.1, mogą ubiegać się mieszkańcy województwa mazowieckiego, prowadzący działalność gospodarczą?**

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o dofinansowanie są jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną. W ramach konkursu możliwa jest realizacja projektów parasolowych, zgodnie z pkt. 2.16 Regulaminu. W takim przypadku

beneficjentem przyznawanej pomocy będą m.in. jednostki samorządu terytorialnego, a odbiorcami końcowymi projektu będą m.in. gospodarstwa domowe, osoby prawne itd. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej na drugim poziomie tzw. odbiorcy ostatecznego, beneficjent będzie zobowiązany do zapewnienia odpowiednich mechanizmów udzielenia pomocy publicznej np.: w formie pomocy de minimis.

15. **Czy grzejniki będą zaliczane do kosztów/wydatków kwalifikowanych?**

Tak, ale tylko w przypadku, gdy wymiana/modernizacja urządzeń grzewczych połączona będzie z termomodernizacją. W przypadku termomodernizacji koszty kwalifikowalne, to koszty poszczególnych elementów projektu wskazanych w audycie energetycznym oraz opisanych przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie, niezbędne do poprawy oszczędności energii wyrażonej wskaźnikiem EP.

16. **Czy dofinansowanie do kotłów gazowych będzie można uzyskać tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach?**

Tak, spełniając zapisy Regulaminu konkursu, w szczególności wskazane w pkt. 2.8, 2.9 oraz 2.11.

17. **Czy koszt sporządzenia świadectwa energetycznego lub audytu energetycznego będzie ujęty w regulaminie konkursu jako koszt/wydatek kwalifikowany?**

Tak, przygotowanie audytu energetycznego lub świadectwa energetycznego można będzie zaliczyć do wydatków kwalifikowanych. Ponadto należy pamiętać, że koszty przygotowania dokumentacji projektu mogą stanowić do 5% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

18. **Jakie wskaźniki będą określały efektywność energetyczną?**

Standard efektywności energetycznej budynku wyrażony maksymalną wartością wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną (EP) zgodnie z pkt. 2.2 Regulaminu. Ponadto wszystkie obowiązkowe wskaźniki realizacji celów projektu zostały wskazane w rozdziale 6 Regulaminu.

19. **Jaki procent dofinansowania projektu będzie przeznaczony na termomodernizację?**

Do dofinansowania kwalifikują się prace związane z termomodernizacją oraz OZE łącznie w wysokości maksymalnie do 50% wydatków kwalifikowanych ogółem. Przy czym limit ten nie dotyczy wymiany czynników grzewczych zasilanych z OZE.

20. **Jeżeli beneficjentem zobligowanym do rozliczenia projektu będzie gmina, to kto będzie właścicielem urządzenia do czasu rozliczenia projektu? Kto w**

tym czasie będzie odpowiedzialny za konserwację urządzenia?

W przypadku otrzymania dofinansowania na realizację projektu stroną umowy jest beneficjent aplikujący o środki wymieniony w pkt 3.1 Regulaminu konkursu. Beneficjent odpowiada za prawidłowość realizacji projektu i zachowanie jego trwałości. Szczegółowe warunki określone są w „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”.

21. **Czy gmina może podpisać umowę cywilno-prawną z mieszkańcem, aby to on był odpowiedzialny za urządzenie oraz instalację w zakresie konserwacji i przeglądów?**

Strona umowy o dofinansowanie projektu jest beneficjent np. gmina i to on odpowiada za prawidłowość realizacji umowy. Beneficjent ma zapewnić prawidłową realizację projektu i zachowanie jego trwałości. Szczegółowe warunki określone są w „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”.

22. **Kto będzie prowadził prace termomodernizacyjne?**

Wszelkie prace wykonywane w ramach umowy o dofinansowanie projektu oraz ponoszone w związku z nimi wydatki muszą być zgodne z zapisami tejże umowy, w szczególności w zakresie przepisów o zamówieniach publicznych czy prawidłowości wydatkowania dotacji. Wzór umowy o dofinansowanie stanowi załącznik Regulaminu.

23. **Konkursy w ramach Poddziałania 4.3.1. będą organizowane w marcu i w październiku 2018 r. Czy istnieje ryzyko, że drugi konkurs zostanie odwołany, jeśli w pierwszym konkursie nastąpi duża alokacja środków?**

Zgodnie z informacją zawartą w aktualnym harmonogramie naborów na 2018 roku, konkurs październikowy uzależniony jest od procesu renegocjacji RPO WM na lata 2014-2020 z Komisją Europejską.

- 24.

Czy w ramach konkursu osoba prowadząca działalność wytwórczą w rolnictwie może starać się o dofinansowanie do wymiany kotła na paliwo stałe?

W ramach naboru przewidzianego na marzec br. wnioskodawcami mogą być jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną. W konkursie przewidziana jest realizacja projektów parasolowych. W takim przypadku beneficjentem przyznawanej pomocy będą m.in. jednostki samorządu terytorialnego, a odbiorcami końcowymi projektu będą m.in. gospodarstwa domowe, osoby prawne itd.

25. **Czy w kolejnych latach są planowane podobne konkursy dotyczące wymiany źródeł ciepła?**

W chwili obecnej zaplanowano konkursy na 2018 r. Harmonogramy naborów na kolejne lata zostaną opublikowane na stronie www.funduszedlamazowska.eu najpóźniej do 15 listopada roku poprzedzającego.

26. **Czy w ramach dofinansowania będzie można również wymienić stare piece gazowe na nowe?**

Kosztem kwalifikowalnym w projekcie w ramach wymiany urządzenia grzewczego będzie wymiana/modernizacja źródeł ciepła nieefektywnych ekologicznie wraz z pozostałymi elementami systemu grzewczego na źródła/ systemy grzewcze wykorzystujące paliwo gazowe lub w kotły elektryczne, olejowe, spalające biomasę.

27. **Czy gmina, która pozyska środki w ramach konkursu będzie musiała wyłonić w drodze przetargu wykonawcę termomodernizacji/producenta kotłów?**

Wszelkie prace wykonywane w ramach umowy o dofinansowanie projektu oraz ponoszone w związku z nimi wydatki muszą być zgodne z zapisami tejże umowy, w szczególności w zakresie przepisów o zamówieniach publicznych czy prawidłowości wydatkowania dotacji. Wzór umowy o dofinansowanie stanowi załącznik Regulaminu. Zapisy dotyczące zamówień publicznych zostały opisane w rozdziale 11 i 12 Regulaminu konkursu.

28. **Jaki będzie poziom dofinansowania projektów?**

Maksymalne dofinansowanie określone zostało na poziomie 80% wydatków kwalifikowalnych, natomiast maksymalna wartość projektu to 1,5 mln PLN.

29. **Czy dofinansowanie będzie dotyczyło instalacji nowych urządzeń czy tylko wymiany źródeł już eksploatowanych?**

Dofinansowanie może dotyczyć jedynie wymiany starych urządzeń na nowe.

30. **Czy można składać wnioski o dofinansowanie wymiany kotłów na paliwa stałe na kotły gazowe przed ukończeniem budowy gazociągu?**

Kosztem kwalifikowalnym w projekcie jest zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem, tzn., że w ramach projektu możliwe jest uzyskanie dofinansowania na zakup zbiornika na gaz. W przypadku opisanym w powyższym pytaniu należy zwrócić uwagę czy w wyniku realizacji projektu zostanie osiągnięty cel projektu. Jeśli podłączenie do sieci gazowej nastąpi w czasie realizacji projektu, to taki cel powinien być osiągnięty. Natomiast jeżeli nastąpi to już po jego zakończeniu, nie zostanie spełniony warunek chociażby osiągnięcia zakładanych wskaźników. W wyniku realizacji projektu powinien zostać osiągnięty efekt ekologiczny poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

31. **Jaki jest termin realizacji projektu?**

Planowany okres realizacji projektu nie może przekroczyć 31 grudnia 2021 r.

32. **Czy jest możliwe uzyskanie dofinansowania na wymianę kotłów węglowych na gazowe, jeżeli nie zostały jeszcze oddane do użytkowania?**

Możliwość realizacji projektu musi wynikać z audytu energetycznego i ze spełnienia założeń konkursu.

33. **Czy w ramach działania 4.3.1. będzie możliwa wymiana urządzeń grzewczych w budynkach użyteczności publicznej?**

Tak, ale wymiana czynnika grzewczego (kotłów, pieców, urządzeń grzewczych) może być prowadzona jedynie w ramach lokalnych źródeł ciepła tj. kotłowni zasilających kilka budynków.

Dodatkowo, informujemy, że w ramach trwającego konkursu nr RPMA.04.02.00-IP.01-14-076/18 możliwe jest uzyskanie wsparcia obejmującego inwestycje z zakresu poprawy efektywności energetycznej obiektów, w których prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie leczenia szpitalnego, w szczególności promując jej kompleksowy wymiar tj. głęboką modernizację energetyczną, w tym z możliwością wymiany źródeł ciepła oraz możliwością zastosowania odnawialnych źródeł energii (jako element projektu).

Projekty, będące przedmiotem konkursu, realizowane będą w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej IV – Przejście na gospodarkę niskoemisyjną - Działania 4.2 Efektywność energetyczna - Typ projektu - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Nabór wniosków na projekty wskazane w planie

inwestycyjnym dla subregionów objętych OSI problemowymi (konkurs dla szpitali).

Ogłoszenia o poszczególnych naborach pojawiają się w Serwisie RPO WM minimum 30 dni przed jego rozpoczęciem – <https://www.funduszedlamazowska.eu/nabory-wnioskow/>. Wraz z ogłoszeniem udostępniana jest również pełna, szczegółowa dokumentacja konkursowa umożliwiająca przygotowanie się do konkursu.

Dodatkowe informacje dla ubiegających się o dofinansowanie udzielane są w instytucji odpowiedzialnej za przeprowadzenie konkursów – Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych, tj. w Głównym Punkcie Informacyjnym Funduszy Europejskich oraz Lokalnych Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich. Więcej informacji, w tym dane kontaktowe dostępne są w Serwisie RPO WM <https://www.funduszedlamazowska.eu/punkty-informacyjne/>.

MJWPU na potrzeby wszystkich planowanych do ogłoszenia konkursów organizuje spotkania dla potencjalnych beneficjentów w formie szkoleń warsztatowych. W ramach spotkań przedstawiane są założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz zasady aplikowania o środki w ramach ogłoszonego naboru. Informacje na temat planowanych spotkań publikowane są w serwisie RPO WM. Zgłoszenia potencjalnych beneficjentów przyjmowane będą drogą elektroniczną poprzez rejestrację w Serwisie RPO WM: www.funduszedlamazowska.eu.

Spotkania prowadzone są przez pracowników MJWPU i są bezpłatne.